

***La carpeta és blava* - Adrià Pujol Cruells**

Adrià Pujol Cruells (Begur, 1974) és autor dels llibres més estranys de la literatura catalana recent: una biografia del petòman Joseph Pujol, un volum sobre exvots, un recull de contes que giren sobre si mateixos. També ha agafat la novel·la que Georges Pérec va escriure en francès sense la lletra “e”, i l’ha traduïda al català sense la “a”. El seu territori literari, però, és l’Empordà: com Josep Pla, se’n serveix per projectar-hi autoficcions. N’ha escrit una guia personal, un llibre de records, i ara, per reblar el clau, un assaig ficcionat sobre l’humor empordanès amb un títol metahumorístic: *La carpeta és blava*.

El llibre està dedicat a una activitat molt practicada però poc divulgada: *collonar* (en alguns indrets, *acollonar*). Una definició provisional podria ser la següent: “Riure’s del proïsme per abaixar-ne els fums”. A mig camí entre les memòries i la investigació, Adrià Pujol en segueix la pista a través de la història, la geografia, la filosofia, l’etnologia i la literatura. Collonar és un “contrapès a les ínfules”, és creatiu, és conservador, és racional, és rural, és murri, és trist, és masculí, és grupal, és empordanès. És aquell humor de Pla, de Dalí, de Fages de Climent, de Ventura Ametller. És el secret més ben guardat, ja que no apareix als diccionaris, ni en parla ni n’escriu ningú, però tothom ho coneix i ho practica.

Com a bon antropòleg, Adrià Pujol desgrana un tabú, però com a bon indígena es passa tres pobles i arriba un moment que ja no queda clar si l’autor collona el lector o si es collona a si mateix. Ben mirat, *La carpeta és blava* és una collonada erudita que pretén il·lustrar un concepte al qual ens podem acostar però que en essència se’ns escapa. Tornem-ho a provar: “Una barreja d’ironia i d’humor negre única, acompanyada amb una rodella de surrealisme i un raig de violència”. Collonar, comptat i debatut, és local i és universal, és l’urinari de Duchamp, és el banc del si-no-fos, és el “savi” o “artista” usats com a arma llancívola, són les converses entre els rangers de *Comancheria*, amics íntims a còpia d’insults hiperbòlics, barrocs –de ficció. En gairebé tres-cents pàgines, Adrià Pujol ha donat voltes i més voltes a una figura que no permet l’accés ni seriosament ni en broma. Un llibre de culte.